

DOCUMENTELE ÎNTEMEIERII ORAȘULUI ALEXANDRIA

STELUȚA CHEFANI-PĂTRAȘCU
ela.patrascu@yahoo.com
Muzeul Județean Teleorman – Alexandria

THE DOCUMENTS OF APPEARANCE OF THE CITY ALEXANDRIA

ABSTRACT

This article presents the moment of appearance of the city of Alexandria through the documents existed in the collection of the museum (some of them are in the Thesaurus Fund of the National Patrimony). Important moments of appearance of the city are followed, but also the testimonies left to the successors, regarding those who made this approach. This article wants to emphasize what the historians avoided to mention, although the documents made it clear: the fact that founders of the city were foreign merchants, come to the territory of Tarii Romanesti because of russian-otoman wars from the south of the Danube. The problem is still unsolved and only an attentive analysis of each person can clear up the mystery: were they Bulgarians, Serbians, other nationalites or Romanians from the south of the Danube? They say about themselves that they are Bulgarians, Serbians, but later, studying the origin of their ancestors, as example the descendents of Ghencu Noica, the family of well-known philosopher, wrote: "The Noica Family has its origin in Sistov - Romanians settled on the right side of the Danube so that the old name of family proves: Dogaru and Gigantu" (Nicolae St. Noica, Noica Family, p.15). Besides these discussed issues in this article, the entire approach is interesting: the appearance of the city, his name, Ekstruktia - The Constitution, the plan etc.

Keywords: russian-otoman wars, foreign merchants, city, Alexandria.

Prin articolul de față, ca istoric și muzeograf, fac cunoscut publicului larg istoria unui oraș de câmpie apărut ca urmare a aplicării primei constituții a Țării Românești – Regulamentul Organic, cât și a faptului, mai puțin cunoscut, a păstrării în depozitul Muzeului Județean Teleorman a documentelor privind înființarea Alexandriei. Documentele s-au păstrat, până în anul 1934, în arhiva primăriei, când s-a aniversat centenarul orașului și a constituit în acel an o parte a sălii de onoare. Din 1951, când a luat ființă Muzeul de Istorie, au fost predate acestuia și au constituit primele obiecte ale viitorului Muzeu Județean. Un alt punct urmărit prin articolul de față, trecut de cele mai multe ori sub semnul tăcerii, se referă la cine au fost persoanele care au avut ideea construirii unui oraș, au pus banii pentru cumpărarea pământului și au avut tenacitatea de a realiza un proiect ce părea

imposibil. Cei care s-au aplecat asupra acestui subiect au fost tributari demersului general al scrierii istoriei țării, de pe criterii naționaliste, fără a menționa originea întemeietorilor, chiar dacă toate documentele făceau referire la acest fapt. Și mult prea puțini istorici consemnează această pagină de istorie locală, care privită îndeaproape poate însemna un exemplu de inteligență și deschidere spre nou a unei categorii sociale slab reprezentate în desfășurarea istoriei românilor – negustorii.

Întemeierea orașului Alexandria, o consemnează documentele locale în anul 1834, anul în care proiectul înființării unui oraș primea și numele de Alexandria, de la domnitorul nou ales, Alexandru Dimitrie Ghica (1834-1842), și se semnau actele de vânzare-cumpărare a terenului. Demersul fusese făcut mai devreme cu doi ani, când „*locuitorii orășelelor Zimnicea și Mavrodin, cultivatori de pământ, boiernași și negustori, au simțit nevoia de a se elibera de obligațiunile pe care le impunea Regulamentul Organic, față de proprietarii moșiilor, cu care intraseră în neînțelegeră*”¹ și hotărâseră de comun acord să cumpere o moșie care să fie poziționată spațial între cele două localități, unde se aflau stabiliți negustorii.

Aceștia, prin Regulamentul Organic, erau obligați pe lângă plata pecuniară și la un număr de zile de clacă, ceea ce era un afront adus profesiunilor liberale, pe care le prestau. Erau asimilați, astfel, clăcașilor de pe moșie și de aici toate plângerile adresate către Marea Logofeție a Dreptății. Din documentele vremii, vedem că s-au așezat pe moșia Mavrodin² în timpul când aceasta aparținea stolnicului Constantin Mavrodin și anume în anul 1817, de când data primul lor așezământ³, și faptul specificat foarte clar că erau „*streini negustori aflându-se din alte părți veniți*”⁴ sau „*neguțătorilor starostii de străini ce se află cu șederea în acea moșie cum și la toți străinii ce se află acolo sălășluiți*”⁵. Baronul Sachelarie⁶,

---

¹ *Alexandria – 100 de ani*, București, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1935, p. 23.

² Vast domeniu în județul Teleorman, care a luat numele de Mavrodin de la slugerul Mavrodin, fost ispravnic al județului Teleorman. În această localitate luase naștere un târg „renumit în toată țara. El se ținea de Rusalii odată cu târgul Moșilor din București. Aici veneau neguțătorii din toate părțile țării și din străinătate cu felurite mărfuri pentru aprovizionarea locuitorilor din județul Teleorman și din județele învecinate”; pentru mai multe detalii vezi: Pantele Georgescu, *Dicționarul geografic, statistic, economic și istoric al județului Teleorman*, București, Tipografia I.V. Socecu, 1897, p. 189.

³ Ion Bălă, Ion Moraru, *Alexandria pe treptele istoriei*, București, Editura Academiei, 1984, p. 17.

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Ibidem*.

⁶ Baronul austriac Hristofor Sachelarie, mare neguțător în comerțul cu sare, preia moșia în contul unei datorii făcute de stolnicul Constantin Mavrodin, pentru suma de 60.000 de galbeni; vezi lucrarea: Steluța Chefani-Pătrașcu, *Moșieri teleormăneni. Mărire și decădere (1864-1949)*, București, Editura Renaissance, 2011, p. 35.

noul proprietar al moșiei Mavrodin, încerca să schimbe vechile „așezăminte” pe baza dreptului de nou proprietar, dar și în baza Regulamentului Organic.

O delegație a negustorilor mavrodineni au mers în audiență la generalul rus Pavel Kiseleff cerând scutirea de obligații⁷. Răspunsul primit a fost că nu se putea schimba nimic pentru că Regulamentul Organic intrase în vigoare, dar le-a dat două opțiuni: de a se împământeni în Basarabia sau de a cumpăra o moșie pe care să întemeieze un oraș liber. Din evenimentele ulterioare vedem că aceștia au ales ultima variantă și au atras la ea și pe negustorii din Zimnicea, care aveau aceleași probleme în desfășurarea activităților comerciale: „*de nevoie cu mare silință cum am putut am făcut și ne-am cumpărat moșie într-acest județ ce se numește Bâcăieni, împărțându-ne cu târgoveți din Mavrodin, cumpărătorii acestei moșii și acum ne strămutăm acoale*”⁸. Orașul Zimnicea se afla pe domeniul familiei Ipsilanti și prin schimbarea arendașilor se schimbaseră și înțelegerile cu negustorii, astfel încât au avut loc multe și nenumărate neînțelegeri, „*iar de la leat 1833 luând această moșie cu arendă dumnealui sluger Ștefanache și Gheorghe Vera, din a lor lăcomie au vrut a ne călca și dreptul învoielii ce aveam pentru prăvăliile de alișveriș, poprindu-ne și cu totul din negoț (...) cu închiderea prăvăliilor și poprirea vânzării mărfurilor ce s-au aflat în prăvălii ne-au pricinuit o simțitoare pagubă*”⁹.

În anul 1832 mavrodinenii, la data de 24 iulie, iar zimnicarii la data de 1 ianuarie 1833, s-au constituit în două obști, în vederea strângerii banilor pentru cumpărarea pământului necesar, înscrisul lor poartă semnătura lor și va deveni primul document: „*de bună voia noastră am vrut și am găsit de cuviință, cu ajutorul bunului Dumnezeu, pentru buna odihnă și așezare a urmașilor noștri să cumpărăm o moșie, a fi de ohavnică de copiii copiilor noștri, cei arătați mai jos fiecare de bună voie avem să numărăm banii, când trebuința va cere pentru astfel de moșie*”¹⁰.

Prima moșie cumpărată va fi Țigănești, Guzoeni și Poroschia, în data de 14 iunie 1833, de la Constantin Cătuneanu, cu suma de opt mii patru sute de galbeni și semnează Ene Repezeanu, Apostol hagi Ioan, Teodor hagi Ioan și Petre Dimitriu, trecuți în document ca „*vechili și din partea celorlalți neguțători*”¹¹, care erau în

---

⁷ Antonian Nour, *Istoricul întemeierii orașului Alexandria 1832-1848*, Turnu Măgurele, 1927, p. 16.

⁸ I. Bălă, I. Moraru, *op. cit.*, p. 19.

⁹ Direcția Generală a Arhivelor Statului, *Documente privind istoria orașului Alexandria 1833-1982* (în continuare, D.G.A.S., *Documente*), București, 1984, p. 48.

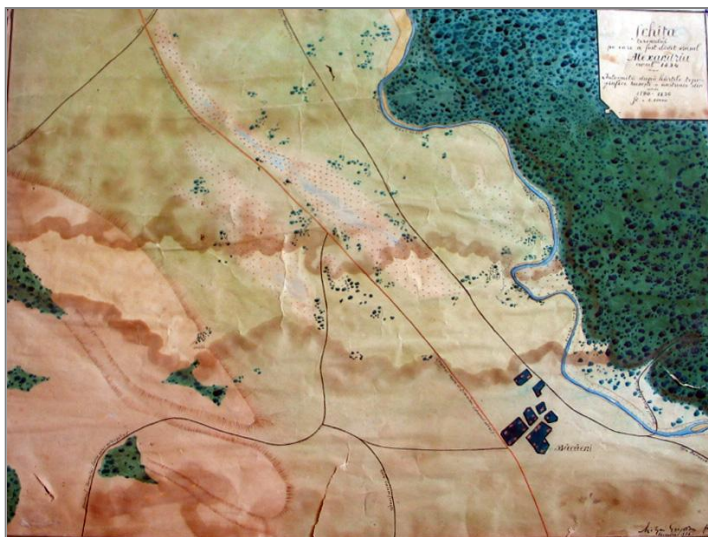
¹⁰ I. Bălă, I. Moraru, *op. cit.*, p. 24. Acest document nu se găsește în arhivele locale, singura specificație a lui este această lucrare, fără a arăta de unde îl au și la cine se găsea el. Primul document din arhive se referă la cumpărarea primelor moșii pe viitorul teren al orașului. Poate că fiind un acord al lor și nu un act oficial a fost ținut la o persoană particulară și între timp s-a pierdut.

¹¹ D.G.A.S., *Documente*, p. 41. Vechili având aici înțelesul de împuternicit și nu de om de încredere al vreunui boier.

număr de 25 din Zimnicea și respectiv 26 negustori din Mavrodin. A doua moșie, Bâcâieni, și cea mai importantă, a fost tranzacționată de la Sfânta Mitropolie, care nu dorea bani, ci echivalentul ei în teren, astfel: „*având netăgăduită datorie, nu spre a împruțina veniturile casei Sfintei Mitropolii de cuviință am socotit a fi cererea ce fac unii din locuitorii boiernași și neșugători streini ce se află șezători pe moșia Mavrodinului, județul Teleorman, că adică Sfânta Mitropolie să dea trupul moșiei ce o are în acest județ, (...) în sumă de stânjeni 2.090, în locul a cărei moșii, a primit și Sfânta Mitropolie schimb Brezoaia de sud Dâmbovița, ce o au numiții boiernași și cu ceilalți cumpărată de la pomenitul căminar Polizache Dumitru, prin pricinile ce s-au zis mai sus, (...) în sumă de stânjeni 1.800 ...*”¹². Demersul a fost unul greoi și a implicat multe persoane, pentru că suprafețele celor două moșii nu erau identice, riscând să nu mai poată avea loc schimbul. Boierul Mihăiță Filipescu a donat o parte din moșia lui noului oraș și s-a putut realiza schimbul cu moșia Brezoaia, cei 124 de stânjeni lipsă fiind astfel trecuți din moșia acestuia la viitoarea moșie a Mitropoliei.

Privind *schiza terenului pe care a fost clădit orașul Alexandria*¹³, întocmită după hărțile topografice rusești și austriece din anii 1790-1836 se vede că pe terenul necesar ridicării orașului nu a existat decât un sat, Bâcâieni, locuit în partea de jos a moșiei. Importanța acestui teren consta tocmai în lipsa locuirii, atâta

timp cât întemeietorii visau un oraș liber și independent, în care regulile de locuire urmau a fi făcute de cei care participaseră cu bani la cumpărarea moșiei și de care urmau să țină cont toți noii veniți. Pe schiza terenului sunt trasate drumurile dintre care cel mai important era drumul sării, care venea de la

Ocele Mari (Pitești) și mergea la Zimnicea (Dunăre), unde era schelă și vamă, apoi drumul spre București și drumurile care legau perimetrul cu celelalte moșii, cât și

¹² *Ibidem*, p. 45. Actul de vânzare-cumpărare datează din 12 mai 1834.

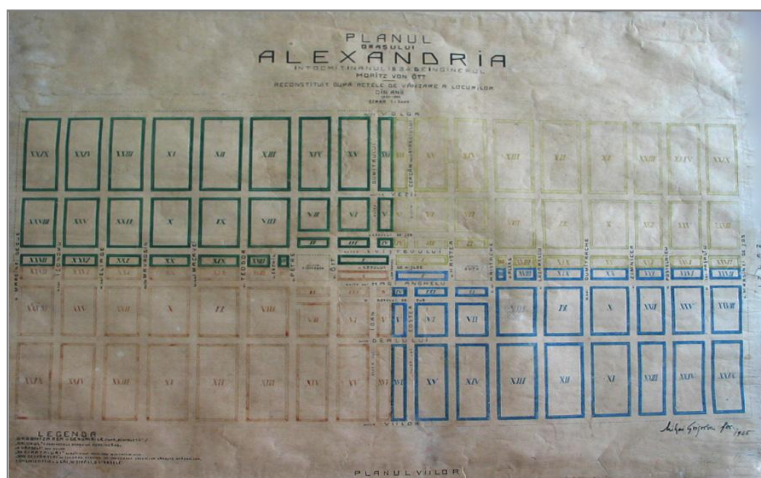
¹³ Muzeul Județean Teleorman, colecția *Documente*.

cursul râului Vedea. Noul oraș putea în timp și chiar așa s-a și întâmplat, să devină nod de drum între București și Turnu Măgurele¹⁴, Pitești și Zimnicea.

Planul orașului Alexandria¹⁵ a fost întocmit în anul 1834 de inginerul hotarnic Moritz von Ött¹⁶, „*inginerul cu plată adus, ca pentru mai buna orânduială, și să se așeze clădirea caselor și a prăvăliilor în linie spre podoba nu numai a orașului ci și a județului său și a prințipatului*”¹⁷.

Planul se pare că s-a pierdut, pentru că cel aflat în colecția muzeului este „*reconstituit după actele locurilor de case vândute în perioada 1834-1959*”¹⁸. Este realizat de ingi-

ner în formă de șah, cu străzi drepte, paralele și perpendiculare, având 2 căi principale, 16 străzi și 98 cvar-tale, toate împărțite în 4 sectoare diferențiate pe culori. Ingerul a putut să-i dea orașului această simetrie având în vedere întinderea dreptunghiulară a moșiei.

Noul oraș urma astfel să se adapteze mult mai ușor modelului de modernizare și sistematizare atâta timp cât de la început se prevedea pe plan ca centrul să fie alocat locurilor pentru instituții, școli, cele două piețe și spațiul alocat

¹⁴ De fapt, la data la care prezentăm evenimentele cetatea Turnu făcea parte din sistemul de fortificații al Imperiului Otoman și va reveni Țării Românești după războiul ruso-turc din 1828-1829. Tratatul de la Adrianopol a stabilit ca raiaua Turnu să fie predată Țării Românești. Înființarea oficială a orașului Turnu Măgurele s-a hotărât pe data de 27 februarie 1836, pe timpul domnitorului Alexandru D. Ghica. Pentru că în componența sa a intrat și localitatea aferentă Măgurele și pentru a se diferenția de Turnu Severin i s-a dat denumirea de Turnu Măgurele.

¹⁵ Muzeul Județean Teleorman, colecția *Documente*.

¹⁶ Nobil al Imperiului Austriac, școlit la Sibiu, semnând inginer hotarnic, ridică planurile orașelor: Giurgiu (1832), Turnu Severin (1833), Alexandria (1834); pentru mai multe detalii, vezi: Dan Berindei, *Cu privire la biografia inginerului și "arhitectonului" Moritz von Ött*, în "Monumente și Muzeu", București, I (1958), pp. 205-214.

¹⁷ I. Bălă, I. Moraru, *op. cit.*, p. 19.

¹⁸ Muzeul Județean Teleorman, colecția *Documente*. În arhivele locale, la planuri și hărți ale orașului nu se găsește planul original și nici altul din perioada imediat următoare ridicării orașului.

activităților comerciale. Cu această ocazie, întemeietorii orașului au găsit de cuviință să facă o „însemnare pentru care pricini s-au făcut numirile planului orașului Alexandria precum și piețele și ulițele”. De aici vedem rolul pe care fiecare persoană l-a jucat la ridicarea orașului. În primul rând, se spune de unde vine numele orașului, de la domnitorul Alexandru Dimitrie Ghica, numele celor două piețe, Suțu și Filipescu, de la cei doi boieri care au ajutat la schimbul de moșii efectuat cu Mitropolia, primul chiar donând parte din terenul moșiei sale pentru acest schimb. După care, urmează enumerarea tuturor „ulițelor” (străzilor-n.n.), dintre care prima este numită „Ulița Șiștovului, ulița târgului despre Vedea, s-a făcut numire ca să fie pe viitorime știut că consfătuitorii pentru cumpărătura moșiei și clădirea orașului, zimnicarii și mavrodinenii, au fost toți de la Șviștov veniți în leat 1812 cu întoarcerea slăvitei armii rusești”¹⁹, iar celelalte 12 uliți purtând fiecare nume de persoane, al celor care s-au implicat cel mai mult în proiect, de exemplu: Angel, Hristea, Teodor, Hristache, Lăzărescu, Macavei, Ghencu etc.

Dacă existau dubii cu privire la originea lor, acest document le risipește, considerați străini, ei puteau fi din oricare provincie românească, această specificare certifică venirea lor de la sud de Dunăre, cât și momentul: sfârșitul războiului ruso-turc în 1812. Din documentele vremii sunt menționați cu privire la originea lor așa cum se caracterizează singuri, dar și cei cu care convețuiau. În „jalba” locuitorilor din Zimnicea adresată domnitorului Alexandru Dimitrie Ghica, din anul 1834, aceștia cer să li se aprobe mutarea lor în perimetrul noului oraș, menționând în introducere „fiindcă noi, supușii Măriei Tale, suntem neguțătoari, oameni străini, sârbi, și de la trecutul război, de sunt peste 20 și mai bine de ani, ne-am așezat hălăduitori pe moșia Zimnicea din sud de Teleorman a răposatului domn Ipsilanti voievod”²⁰. În jalba din 25 iunie 1837, noii locuitori ai orașului se adresează „cu fierbinți lacrimi jeluim Măriei Tale că noi, oamenii străini, din altă țară viind în acest pământ al Valahiei și, după nenumăratele grele supărări ce am avut la moșia Zimnicii și moșia Mavrodin unde ne sălășluisem la care, nemaifind nici un mijloc de suferit, nu cu puține sudori și grele cheltuieli ne-am vândut avaturile și ne-am îndatorat cu grele dobânzi de am cumpărat moșia Brezoi”²¹. În adevărta din 17 februarie 1823, se menționa originea lui Ghencu Noica²², cel care a scris actele, „de la cercetarea streinilor ot Sud Teleorman. Acestui Ghencu sin Ilie ot Șiștov ieșit în Țara Românească dă mic copil de sânt ani douăzeci și crescut aici, făcându-se

---

¹⁹ D.G.A.S., *Documente*, pp. 49-50.

²⁰ *Ibidem*, p. 51.

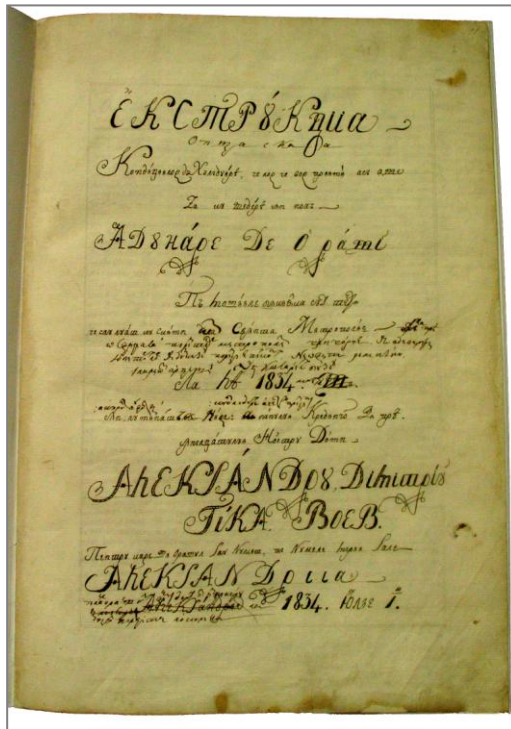
²¹ *Ibidem*, p. 58.

²² Cel care a scris actele cererii de întemeiere a orașului Alexandria și întemeietorul familiei cunoscutului filozof Constantin Noica.

cercetare (...) s-au dovedit om strein bulgar căsătorit cu sârbă, port neguțătoresc”²³.

Cu privire la anul venirii acestor străini, pot fi mai multe date. Nu putem considera că au venit într-un singur an, având în vedere seria războaielor ruso-turce din perioada 1711-1829²⁴. În unele documente se specifică anul 1810 al venirii bulgarilor, fiind anul arderii orașului Șviștov de către ruși, când cea mai mare parte din populație a luat calea pribegiei, cei bogați ajungând până în Viena, iar cei cu venituri modeste luând calea Țării Românești; în documentul de mai sus se menționează data de 1812, iar alte documente vorbesc de anul 1817. Sunt și cazuri particulare – redăm aceeași familie Noica, după care „se pare că venirea în țară a lui Ghencu Noica cu părinții are loc în jurul anului 1803”, așa cum avea să noteze descendentul acestuia, Nicolae Șt. Noica, contemporan cu noi²⁵. După trasarea planului, întemeietorii s-au gândit la nevoia unor reguli clare pe care viitorii

orașeni să le respecte pentru o mai bună conviețuire. **Ekstrukția**²⁶ orașului Alexandria, elaborată în data de 1 iulie 1834, reprezenta de fapt un regulament de ordine interioară.

Prin cele 42 de articole se reglementa viața administrativă, economică și socială a orașului, încât pe bună dreptate a fost considerată echivalentul unei constituții. Document de o valoare deosebită prin originalitate, unicitate și modernitate, prin care se prevedea:

- să fie condus de 4 epitropi și doi privighetori, aleși dintre întemeietorii orașului, și în special cei care au contribuit cu bani la cumpărarea moșiei;

²³ Nicolae Șt. Noica, *Neamul Noica*, București, Editura Cadmos, 2009, p. 17.

²⁴ În urma cărora Imperiul Rus urmărea să obțină supremația în bazinul Mării Negre și să ia locul stăpânirii turce în Balcani și să-și deschidă drum spre Constantinopol.

²⁵ N.Șt. Noica, *op. cit.*, p. 17.

²⁶ Muzeul Județean Teleorman, colecția *Documente*.

- locurile de case și de prăvălii, ca și terenul de vii și fânețe, urma a fi cumpărat de oricine cu condiția să ridice în cel mai scurt timp casele și să fie de religie ortodoxă;

- comerțul urma să se desfășoare exclusiv în cele două piețe ale orașului, interzicându-se vânzarea de mărfuri în mahalale;

- pentru o bună înțelegere între orășeni, cei care între timp erau „*rău năvălitori și gâlcevitori*” urma a li se vinde casa și pământul, și erau expulzați din oraș, primind la plecare o treime din sumă, restul rămânând orașului;

- culesul viilor avea specificat o dată fixă, 1 septembrie, pe motiv că viile în zonă erau bune, numai faptul că se culegea prea repede făcea ca acesta să fie rău;

- pentru vânzarea băuturilor nu se percepeau taxe.

Tot acest demers de constituire a orașului Alexandria nu putea fi dus la capăt fără ajutorul și sprijinul lui **Alexandru Dimitrie Ghica** (1832-1842), primul domn regulamentar al Țării Românești. În timpul domniei lui au fost construite orașele: Turnu Severin, Alexandria, Călărași, Turnu Măgurele și a ctitorit Teatrul Național din București.

Domnia lui, care trebuia să fie pe viață, nu a primit din partea Adunării obștești susținerea, când în 1842 aceasta răspunde mesajului domnesc cu o adresă învinuitoare domniei, care împărțită celor două curți determină o anchetă, al cărui rezultat a fost destituirea domnitorului (7 octombrie 1842). Considerat de unii că a fost mai mult omul rușilor, când de fapt, având o fire slabă, nu a știut să fie un arbitru în viața politică, lăsând pe generalul rus Ruckmann să conducă²⁷.

În 1856 este ales caimacam al Țării Românești, iar în această calitate a militat pentru unirea Țărilor Române. Moare la Neapole și este adus în țară cu mare alai, iar domnitorul Unirii, Alexandru Ioan Cuza, îi face o înmormântare cu mare alai, ca unui domnitor. Nicolae Iorga spunea: „*lui Alexandru D. Ghica i s-a făcut loc la Pantelimon, supt un imens monument de marmură sculptată, mai frumos decât*

²⁷ Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi*, București, Editura Albatros, 1971, pp. 566-567.

oricare dintre domnitori noștri”²⁸. În timp, sarcofagul cu osemintele a avut un traseu sinuos, astfel încât astăzi își doarme somnul de veci în catedrala Sfântul Alexandru din orașul căruia i-a fost naș.

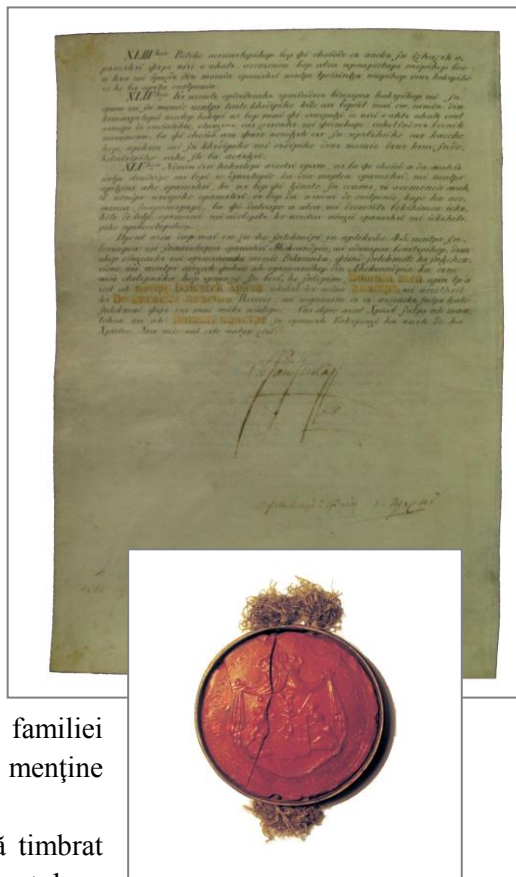
Noul oraș a fost mult mai târziu recunoscut, prin *hrisovul domnesc*²⁹ emis la data de 4 septembrie 1840 de domnitorul Alexandru D. Ghica.

Document oficial al cancelariei domnești prin care se recunoștea existența nou înființatului oraș Alexandria, în care sunt redată toate reglementările din *Ekstrukție* sub forma a 45 de articole, prin el așezământul întemeietorilor (*Ekstrukția*) devine oficial recunoscut. Este scris cu caractere chirilice și poartă semnătura domnitorului și a marelui logofăt al dreptății, Barbu Știrbey.

Perioada dintre cumpărarea moșiei, 1834, și data oficială, a fost o perioadă tulbură pentru noii orașeni, cu multe probleme existențialiste, pentru că boierii proprietari ai moșiilor Zimnicea, Mavrodin, Șovărăști, Lăceni și ai satelor de unde plecaseră țărani spre noul oraș erau supărați și împreună cu ocârmuirea județului Teleorman au încercat să aducă țărani înapoi, mai ales că aveau de partea lor Regulamentul Organic, care oprea pe țărani de a părăsi moșiile boierești³⁰.

*Sigiliul domnesc*³¹ a însoțit Hrisovul Domnesc privind întemeierea orașului Alexandria și reprezintă stema țării combinată cu însemnele familiei Ghica, reprezentare heraldică ce se va menține până la Unirea Principatelor.

El redă un mantou de purpură timbrat de o coroană regală, pe care apare scutul cu

²⁸ *Neamul Românesc*, nr. 149/1935, din articolul istoricului N. Iorga.

²⁹ Muzeul Județean Teleorman, colecția *Documente*.

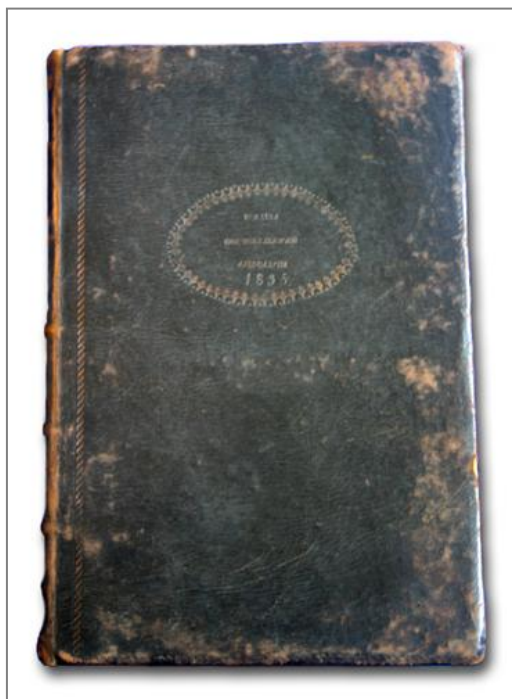
³⁰ D.G.A.S., *Documente*, pp. 45-60, doc nr. 5, nr. 7, nr. 11, nr. 13, nr. 14, toate fiind plângeri adresate de alexândreni domnitorului Alexandru D. Ghica.

³¹ Muzeul Județean Teleorman, colecția *Documente*.

armele țării. Scutul este ținut de doi lei cu capetele conturate ținând în gheare buzduganul și spada, conține acvila cruciată a Țării Românești și însemnele familiei Ghica – o serie de 6 lacrimi de argint.

*Condica obștescului oraș Alexandria, 1835,*³² este un registru ce cuprinde toate locurile de casă și prăvălii vândute în oraș.

În ea sunt trecuți cumpărătorii cu numele și data achiziției terenului, în total fiind înregistrate 1.470 de vânzări-cumpărări. Poartă semnătura episcopului Anghel A. Repanovici, cu data de 12 august 1860 pe ultima pagină, unde se mai găsește și sigiliul de ceară roșie al orașului reprezentând un cal ținând crucea, flancat din ambele părți de ramuri de finic. Din cuprinsul condicii putem afla care au fost primii locuitori ai orașului, dar și locul de unde au venit: Poroschia, Șovărăști, Mavrodin, Țigănești, Grosu Brânceni, Uda Călugăreasca, Flămânda, Viișoara, Chiriacu, Vătășani, Răsuceni, Măgura, Părul Rotund, Mărzânești, Atârnați, Plosca, Spătărei, Băneasa, Șoimu, Măgurele, Piatra, Frumoasa, Lăceni, Pielea, Vitănești, Râioasa, Cervenia, Socetu, Purani, Icoana etc. Toate sunt localități ale județului Teleorman și mai mult decât atât se vede că primele cumpărări în oraș sunt ale unor țărani aflați spațial mult mai departe de perimetrul noului oraș.

Încă din primele luni ale anului 1834 orașul arăta ca un imens șantier – peste 700 de case se construiau. Dorința de libertate era mare și vraja care o exercita asupra tuturor a făcut posibilă ridicarea orașului uitându-se anii tulburi de început, până la recunoașterea lui, timp în care ordinele ocârmuirii județene pentru oprirea ridicării clădirilor și strămutarea locuitorilor în Alexandria, au fost numeroase și s-au pus în aplicare cu dorobanți. Libertatea prevăzută de episcopii orașului pentru vânzarea vinului și rachiului, monopol al boierilor prevăzut în Regulamentul Organic, a fost un alt impediment. Toate aceste pierderi: de mână de lucru și de venituri au făcut ca să existe imixtiuni în viața intimă a orașului, prăvălii închise și locuitori ridicați și duși pe vechile moșii în stare de arest: „ne-au luat și ne-au dus la

³² *Ibidem.*

*satele de unde am plecat și până în ziua de astăzi suntem sub silnică închisoare*³³.

În perioada contemporană ridicării orașului, Divanul vedea în existența acestuia doar problemele apărute ca urmare, ziceau ei, a existenței unui „*stat în stat*”, mult mai târziu, după 100 de ani de la fondare, patriarhul României, Miron, avea să elogieze ceea ce făcuseră înaintașii și îi îndemna pe „*toți înalții dregători ai statului și slujitorii bisericii, precum și toți primarii, să vină aici (la Alexandria-n.n.) să ia învățătură, la Mecca naționalismului și a creștinismului*”³⁴.

Din documentele prezentate mai sus se vede că acei negustori străini erau minți luminate, având o largă deschidere spre nou, deschidere dată de educație și cunoaștere, și în numele adevărului, fără complexe, azi putem spune că străini, dar care au iubit pământul țării care i-a adoptat și nu au precupețit nici banii și nici efortul de a o dezvolta și înfrumuseța.

Bibliografie:

Direcția Generală a Arhivelor Statului, *Documente privind istoria orașului Alexandria 1833-1982*, București, 1984.

Muzeul Județean Teleorman, colecția *Documente*.

Neamul Românesc, nr. 149/1935, din articolul istoricului N. Iorga.

Universul, 1 decembrie 1935, din articolul Patriarhului României, Miron.

Alexandria – 100 de ani, București, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1935.

Ion BĂLĂ, Ion MORARU, *Alexandria pe treptele istoriei*, București, Editura Academiei, 1984.

Dan BERINDEI, *Cu privire la biografia inginerului și "arhitectonului" Moritz von Ött*, în "Monumente și Muzeu", București, I (1958), pp. 205-214.

Steluța CHEFANI-PĂTRAȘCU, *Moșieri teleormăneni. Mărire și decădere (1864-1949)*, București, Editura Renaissance, 2011.

Pantele GEORGESCU, *Dicționarul geografic, statistic, economic și istoric al județului Teleorman*, București, Tipografia I.V. Socecu, 1897.

Constantin C. GIURESCU, Dinu C. GIURESCU, *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi*, București, Editura Albatros, 1971.

Nicolae Șt. NOICA, *Neamul Noica*, București, Editura Cadmos, 2009.

Antonian NOUR, *Istoricul întemeierii orașului Alexandria 1832-1848*, Turnu Măgurele, 1927.

---

³³ *Alexandria – 100 de ani*, p. 34.

³⁴ *Universul*, 1 decembrie 1935, din articolul Patriarhului României, Miron.